

DE VRIJE UNIVERSITEIT

Onderstaand artikel is van de hand van ds. H. W. Engelkes en is overgenomen uit het Amersfoorts kerkblad van 8 januari jl.

Het is al weer lang geleden, dat in ons kerkblad een artikel verscheen van de Vrije Universiteit. Daarin staan we niet alleen. In de jaren voor de oorlog en nog enkele jaren daarna was het heel gewoon om in enige kerkelijke bladen artikelen over de Vrije Universiteit te vinden, maar dat is nu een witte raaf.

Hetzelfde geldt voor het gebed in de kerkdiensten. Je hoort de Vrije Universiteit er nog maar nauwelijks in noemen. Voor de meesten van ons bestaat het contact met de VU nog in de jaarlijkse bijdrage, en in heel veel gezinnen het bekende busje van Vrouwen VU-Hulp en voor ieder die meer dan f 7,50 bijdraagt het VU-blad en voor de dames het blad „Helpende Handen”. Hoe komt het dat die belangstelling voor de Vrije Universiteit tanende is, al is daarin vooral de laatste paar jaar een bepaalde kentering te constateren, waar ik straks op terugkom.

Ik dacht, dat de oorzaak in hoofdzaak is, dat de Vrije Universiteit niet meer door ons betaald hoeft te worden. De 100% subsidie is sinds korte tijd een feit, en het is een bekend verschijnsel, dat alles waarvoor je niet meer hoeft te betalen uit de aandacht raakt. Een oorzaak kan ook zijn, dat de VU langzamerhand zo groot is geworden, dat je op geen stukken na meer weet, wat er allemaal om gaat. Een oorzaak in beperktere kring is ook, dat sommige mensen het vertrouwen in de VU zijn kwijtgeraakt. Dat is ook iets waar ik nog even op terugkom.

Eerst nu iets over die subsidie. Is het waar dat de volledige subsidiëring van de VU-uitgaven door de regering is aanvaard? Het antwoord is bevestigend. Dat is ook iets om dankbaar voor te zijn. De Vrije Universiteit had

zonder die regeringssubsidie nooit kunnen uitgroeien tot wat ze nu is. Het is ook een volkomen billijke zaak. Maar waarom blijft de Vrije Universiteit dan financiële steun vragen van haar leden, donateurs en contribuanten en zoekt in die kring die haar steunt nog altijd naar uitbreiding. Het antwoord is, dat die Vrije Universiteit een bijzondere universiteit is en blijft. Ze handhaaft ook vandaag haar bijzondere karakter. Ik denk in de eerste plaats aan haar religieuze positie, die tot uiting komt in haar grondslag en haar doelstelling. Maar ik denk ook aan de werkzaamheden van de VU, die juist door die grondslag en die doelstelling een eigen signatuur hebben. Uit die eigen signatuur vloeien dan ook allerlei activiteiten voort, die niet worden gesubsidieerd door de overheid.

Om maar eens wat te noemen: het doen verrichten van studie en onderzoek naar de betekenis van de grondslag van de VU om de beoefening van de onderscheidene wetenschappen en de toepassing daarvan in de samenleving, de geestelijke verzorging van de studenten en het vormingswerk onder de studenten, het bevorderen van de band tussen de VU en ons reformatisch volksdeel, het verlenen van wetenschappelijke bijstand aan christelijke organisaties op het gebied van het christelijke onderwijs en de zorg voor geestelijk gestoorden. Belangrijk is vooral ook het vestigen en onderhouden van contacten met instellingen voor wetenschappelijk onderwijs in de ontwikkelingslanden, uitwisselen van docenten en verlenen van studiebeurzen aan studenten uit de ontwikkelingslanden.

Ik heb hier en daar maar een keus gedaan. Er zou nog veel meer te noemen zijn. Alles met elkaar moet het voldoende zijn om ons te doen beseffen, dat we met het argument dat de VU toch gesubsidieerd wordt niet klaar zijn, als ons om steun voor de universiteit wordt gevraagd. Trouwens de

subsidie was al jaren bijna 100% en het is niet in te zien, waarom wij, nu de laatste 1½% er ook nog bijgekomen zijn, ineens onze steun zouden moeten beëindigen. Onze donatie en contributie wordt gevraagd voor een uiterst belangrijke sector bij de arbeid in Gods koninkrijk.

Maar is die Vrije Universiteit nog wel wat ze altijd geweest is? Heeft ze haar grondslag niet veranderd? Zijn die hoogleraren nog te vertrouwen? Horen we geen nare, rare dingen over de studenten? Daar wil ik nog graag iets van zeggen. De VU is en is nog altijd gebleven een bijzondere universiteit. Ze gaat uit van een Vereniging, waarvan u en ik lid kunnen zijn, als we f 25,— betalen per jaar — eigenlijk bespottelijk, dat dat sinds 1880 nooit veranderd is, want toen was f 25,— wel wat anders dan nu — en met de grondslag instemmen. De VU heeft een reglement en daar staat tot op heden nog in, dat de universiteit zich dienstbaar moet maken in onderwijs en onderzoek aan de bevorderingen van Gods eer en van Godzaligheid in den lande. Alle docenten aan de universiteit moeten daarmee instemmen. De studenten niet. Ieder mag aan de Vrije Universiteit komen studeren, ook Mohammedanen en Boeddhisten. Dat is ook altijd zo geweest. Op het ogenblik zijn er ruim 8000 studenten.

Daarvan is minder dan de helft kerkelijk gereformeerd, nl. 3600. Er zijn 1700 Ned. Herv., 900 Rooms-Katholiek, 160 vrijgemaakt, 80 chr. gereformeerd en ruim 1100 buitenkerkelijk. Alleen uit deze cijfers is duidelijk, dat u de Vrije Universiteit niet zo maar aansprakelijk kunt stellen voor wat VU-studenten doen of publiceren.

Een andere zaak is, of het gereformeerde karakter dat de Vrije Universiteit van het begin af gehad heeft in deze tijd gehandhaafd moet blijven. U weet dat ook bij de oprichting in 1880 sterk overwogen is om een christelijke universiteit te stichten, maar de verdeeld-